

7 • november 2019

Nieuwsbrief Graaf Reinoldalliantie

dijkversterking Gorinchem - Waardenburg

Van voorkeursalternatief naar definitief ontwerp

We hebben een belangrijke stap gezet op weg naar het definitief ontwerp. Na de uitwerking én het doorvoeren van de verbeteringen zoals aangegeven in de nieuwsbrief van mei hebben we nu beter in beeld hoeveel ruimte de nieuwe dijk inneemt. De benodigde ruimte is op veel plaatsen minder dan vorig najaar aangegeven in het voorkeursalternatief. Dit is te verklaren door de onderstaande zaken.

Wat is er veranderd?

- 1. Verdere uitwerking van het voorkeursalternatief:** Dit zijn de werkzaamheden die we vorig jaar al wel gepland hadden, maar waarvan we de uitkomsten toen nog niet beschikbaar hadden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het extra uitgevoerde grond- en laboratoriumonderzoek, maar ook het beter in kaart brengen van de meetresultaten van het onderzoek naar de grondwaterstanden (achter de dijk, in tijden van hoge en lage rivierwaterstanden). Zowel het grondonderzoek als de analyse van de grondwaterstanden hebben waardevolle informatie opgeleverd. Hiermee kunnen we de dijk veilig en met de juiste afmetingen versterken.
- 2. Aanscherpen van het beleid van het waterschap:** Een voorbeeld hiervan is dat de kruin van de dijk minder hoog hoeft te worden omdat de hoeveelheid water die bij hoogwater over de dijk heen mag stromen is verhoogd van 5 liter per seconde naar 10 liter per seconde (overslagdebiet). Voorwaarde hiervoor is een sterke kleibekleding en grasmatten aan de polderzijde van de dijk zodat de veiligheid van het achterliggende land niet in gevaar komt.
- 3. Innovaties:** In deze fase van plan uitwerken en ontwerpen zijn onze innovaties vooral terug te zien in automatisering van

- het ontwerp. We gaan nog na of en zo ja welke innovaties we tijdens de uitvoering kunnen inzetten.
- 4. Samenspel van theorie en praktijk:** We hebben aan kunnen tonen dat de dijken in praktijk sterker zijn dan waarvan we op basis van de theorie uit moesten gaan. Zo hebben de dijken in de periode van het lage water van vorige zomer extra sterkte opgebouwd die we nu ook in de berekeningen mee hebben kunnen nemen. Zettingen van de nieuwe dijk zijn hierdoor kleiner dan waar we bij het voorkeursalternatief nog vanuit moesten gaan.

De komende maanden gaan we ons ontwerp nog verder verfijnen zodat we de benodigde ruimte voor de dijk kunnen vertalen naar de situatie per perceel.

Op weg naar een veilige en leefbare dijk

Bij de verdere verfijning van het ontwerp nemen we zo veel mogelijk de wensen van de belanghebbenden mee. Hiervoor vinden de komende maanden individuele gesprekken met de directbetrokkenen plaats. Daarnaast organiseren wij een aantal ontwerp ateliers, zoals voor de Woelse Waard, het Linieland, het Heuffterrein, de Kaap Haften, Kerkwaard, etc. Bij de ontwerp ateliers werken we met verschillende partijen samen om tot een gezamenlijk ontwerp te komen.

Vervolg keukentafelgesprekken
In het voorjaar hebben wij met de bewoners van 150 direct op of aan de dijk gelegen woningen keukentafelgesprekken gevoerd. De komende maanden vinden nieuwe keukentafelgesprekken plaats. We willen dan de situatie per perceel bespreken. Bewoners ontvangen bericht van een van de omgevingsmanagers om een afspraak te maken. Heeft u nog geen gesprek gehad, maar wilt u wel graag met ons in gesprek? Gebruik hiervoor het inloopsprek uur of bel/mail een van de omgevingsmanagers.

Kansen

De plannen voor de dijkversterking hebben ertoe geleid dat allerlei plannen zijn aangevraagd die een raakvlak hebben met de versterkingsmaatregelen. Zo hebben bewoners op ons verzoek meegedacht en ideeën ingebracht maar ook andere overheden zagen kansen om samen op te trekken. Samen optrekken biedt voordelen op gebied van beperken van overlast en het voorkomen van dubbele kosten.

Van al deze plannen wordt bepaald of het binnen het project hoort of dat het een aanvulling is waarvoor betaald moet worden door de planeigenaar. Hierover worden met betrokkenen afspraken gemaakt. Een voorbeeld van dit proces gaat over de Gastvrije Waaldijk.

Gastvrije Waaldijk

De komende jaren wordt de noordelijke Waaldijk tussen Gorinchem en Nijmegen versterkt: 80 kilometer dijken op de schop. Zo ook de weg op de dijk. Dit biedt kansen om het recreatieve en toeristische gebruik van de dijk en haar omgeving te stroomlijnen: beleving van het landschap en de cultuurhistorie gekoppeld aan het recreatieve en toeristische gebruik, met onder andere de Nieuwe Hollandse Waterlinie en markering van redoutes van de Mauritslinie. In het project Gastvrije Waaldijk werken de gemeenten West Betuwe, Tiel, Neder-Betuwe, Overbetuwe, Nijmegen en Lingewaard met Waterschap Rivierenland, Provincie Gelderland en de ANWB samen aan een veilige en duurzame weg met één uitstraling en dezelfde kenmerken, waarbij specifiek aandacht wordt geschonken aan de lokale karakteristieke waarden van het gebied.

Heuffterrein

De dijk in Vuren wordt versterkt richting de rivier. Daarom heeft het waterschap begin 2019 het BUKO-terrein aangekocht. De dijkversterking biedt kansen om Vuren meer met de Waal te verbinden en de plannen voor het Heuffterrein nieuw leven in te blazen. Plannen voor het Heuffterrein zijn niet nieuw. Vanaf 2010 is door verschillende partijen gewerkt aan een nieuwe invulling van het terrein. In 2013 lag er een schetsontwerp dat breed werd gedragen en unaniem door de gemeenteraad is omarmd. De pijlers onder dat schetsontwerp zijn het versterken van de natuurwaarden, het vergroten van de recreatiemogelijkheden en de bouw van een beperkt aantal woningen. In een kerngroep hebben de samenwerkende partijen zich verenigd om de energie en krachten te bundelen. Die partijen zijn Gemeente West Betuwe (voorheen

Lingewaal), Klop Beheer (eigenaar), Waterschap Rivierenland en provincie Gelderland. Volgens de kerngroep staan de genoemde pijlers uit 2013 nog steeds overeind. Wat ook overeind staat is dat de kerngroep, net als in 2013, ook bewoners en gebruikers van het gebied betreft. Een begeleidingsgroep van betrokkenen uit Vuren is uitgenodigd om mee te denken om de plannen voor het Heuffterrein verder richting uitvoering te brengen.

In gesprek met Pauline van Veen

over het Programma Aanpak Stikstof (PAS)

Wie ben je en wat voor werk doe je?
Mijn naam is Pauline van Veen en ik werk sinds 2017 voor de Graaf Reinaldalliantie in de functie van vergunningencoördinator. Van huis uit ben ik bioloog. In de loop der jaren heb ik veel te maken gehad met natuurbeoordelingen en natuurvergunningen. Mijn taak is om te zorgen dat tegelijk met het projectplan Waterwet voor de dijkversterking ook de hoofdvergunningen aangevraagd worden. Een van deze vergunningen is de vergunning op grond van de Wet Natuurbescherming. Onderdeel van deze vergunning is een toets op de effecten van de uitstoot van stikstof op natuurgebieden, de zogenaamde Natura2000 gebieden. Deze uitstoot van stikstof wordt bijvoorbeeld veroorzaakt door de machines en vrachtwagens die we gebruiken tijdens de uitvoering. Deze tijdelijke uitstoot van stikstof kan effecten hebben op bepaalde soorten planten in die Natura 2000 gebieden. Eerder

Kan er een vergunning verleend worden voor de werkzaamheden van de dijkversterking?

Dat kan en daar zal de provincie als bevoegd gezag belangrijke voorwaarden aan stellen. Als blijkt dat er ernstige effecten zijn, dan kan een project alleen doorgaan als er een groot maatschappelijk belang mee gemoeid is. Dat is bij een dijkversterking het

"Als blijkt dat er ernstige effecten zijn, dan kan een project alleen doorgaan als er een groot maatschappelijk belang mee gemoeid is."

vielen deze werkzaamheden onder het zogenaamde Programma Aanpak Stikstof (PAS) en hoefde voor bepaalde projecten, zoals de dijkversterking Gorinchem-Waardenburg, geen aparte vergunning te worden aangevraagd.

En wat is er veranderd dat stikstof ineens een probleem is geworden?

Afgelopen mei heeft de Raad van State uitspraak gedaan in twee beroepszaken. Met als gevolg dat het Programma Aanpak Stikstof niet meer gebruikt mag worden als toestemming voor het project. Alle projecten moeten nu, net als voordat het PAS er was, zelfstandig een vergunning aanvragen voor de effecten in Natura2000-gebieden. Bij die vergunningaanvraag moeten de effecten zorgvuldig worden beschreven. Daarvoor is uitgebreid onderzoek nodig naar alle omliggende Natura2000-gebieden.

geval. Ernstige effecten moeten worden gecompenseerd, bijvoorbeeld door het beter beheer van de natuurwaarden die door het project worden beïnvloed.

En nu?

Wij onderzoeken verschillende mogelijkheden om de tijdelijke stikstofuitstoot van het project zo laag mogelijk te houden, onder meer door de keuze van modern materieel. Onze ecologen onderzoeken heel grondig welke effecten de tijdelijke uitstoot heeft op de stikstofgevoelige natuurwaarden. Ook kijken we naar de mogelijkheden voor kwaliteitsverbetering in de omliggende natuurgebieden. Verder zijn wij in overleg met de provincie, die de vergunning op basis van de Wet Natuurbescherming verleent, om na te gaan hoe we hier samen het beste mee om kunnen gaan. We houden de landelijke ontwikkelingen goed in de gaten.

Samenwerking bij bescherming tegen overstromingen

Dijkversterking Gorinchem-Waardenburg is onderdeel van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) en valt onder het Deltaprogramma van het Rijk. Het Rijk en de waterschappen nemen vanuit het HWBP gezamenlijk maatregelen om Nederland te beschermen tegen overstromingen. Waterschap Rivierenland werkt samen met bewoners en andere betrokkenen om goede dijkversterkingsplannen te maken. In de periode tot 2050 gaat het om zo'n 400 km dijken in het riviereengebied.

HWBP
voor sterke dijken

De onderzoeksresultaten komen binnen

In de vorige nieuwsbrief hebben wij de verschillende onderzoeken toegelicht die wij op en rond de dijk uitvoeren. De eerste resultaten zijn binnengekomen. Zo zijn alle boringen en sonderingen inmiddels uitgevoerd.

De onderzoeksresultaten hiervan zijn bruikbaar voor de verdere uitwerking van het dijkontwerp. Wij willen hierbij alle perceel eigenaren bedanken voor hun medewerking aan het grondonderzoek. Door een zorgvuldige uitvoering is, op een totaal van 1.400 boringen en sonderingen op en rond

de gehele dijk, op slechts vier locaties schade aan het perceel ontstaan. Geïnteresseerden kunnen de eerste resultaten vinden op onze website. De komende tijd vullen wij de resultaten aan.

Vestigia heeft de afgelopen weken onderzoek uitgevoerd naar mogelijke archeologische vondsten in uiterwaarden. Deze uiterwaarden zijn de Woelse Waard, Herwijnnense Bovenwaard en Crobsche Waard. De komende tijd zullen zij ook op en nabij de dijk onderzoek uitvoeren.

Waar staan we nu?

Op dit moment zijn we het ontwerp aan het verfijnen. De ontwerpen gaan we met de belanghebbenden delen voordat

we de plannen aan het bestuur van het waterschap voorleggen. Dit vindt de komende periode plaats.

Meer informatie

De nieuwsbrief over dijkversterking Gorinchem-Waardenburg is een uitgave van de Graaf Reinaldalliantie. Deze alliantie is een samenwerking tussen Waterschap Rivierenland en Waalensemble. De nieuwsbrief is verstuurd naar alle belanghebbenden en geïnteresseerden van de dijkversterking. Zijn uw gegevens onjuist of wilt u de nieuwsbrief per post of via e-mail ontvangen? Stuur dan een e-mail met uw adresgegevens naar mail@ralliantie.nl. Ook als u zich wilt afmelden voor deze nieuwsbrief kunt u ons een mail sturen of bellen.

Voor algemene vragen kunt u contact met ons opnemen via de alliantietelefoon: 06 22 88 08 09. Dit project kunt u vinden op de website: www.ralliantie.nl.

Graaf Reinaldalliantie
Waaldijk 91
4214 LC Vuren
06 22 88 08 09
f Dijkversterking
Gorinchem-Waardenburg